

SVENSKA
GILLET
I FINLAND
GENOM
ETT HALVT
SEKEL

1887-1937

1887—1937

NÅGRA GLIMTAR OCH DATA

UR

SVENSKA GILLET'S

I

FINLAND HISTORIA

*Sammanställda av Gillets
sekreterare till minne
av föreningens
50-års jubileum*

HELSINGFORS

1937

1887

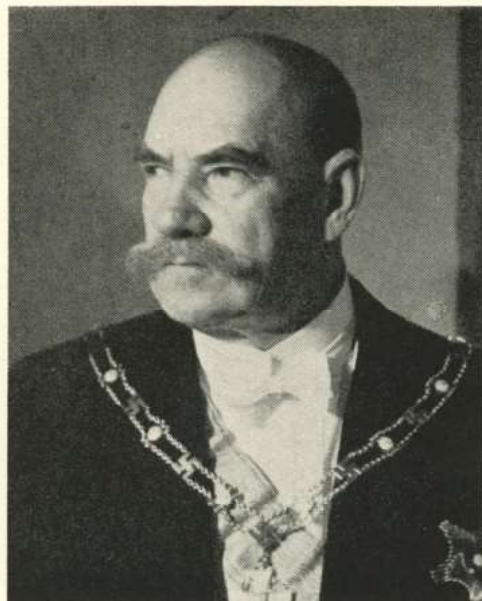

Oscar II
Konung av Sverige

1937
STATSCHEFER

Gustaf V
Konung av Sverige

P. E. Svinhufvud
Republiken Finlands President

SVERIGES MINISTER I FINLAND

Carl von Heidenstam

Helsingfors med Gamla Societetshuset

SVENSKA GILLET I FINLAND 50 ÅR

En ofta upprepad men obestridlig sanning är, att fosterlandskärleken växer och förtätas med avståndet. Det är helt naturliga yttringar av den mänskliga naturen att landsmän i utlandet, att söner och döttrar av samma folk, som bo och arbeta i ett främmande land, känna behov av sammanslutning. Detta behov av sammanslutning är dock icke så utpräglat hos svenskarna som hos övriga germaner och de latinska folken. Svensken reder sig bra och trivs förträffligt i främmande omgivning. Han klarar sig ofta väl i vilket land och i vilken miljö ödet än satt honom att verka.

Till följd av en ofta omtalad benägenhet, att i umgänge med landets folk mer eller mindre gå upp i dess seder och liv, att inpassa sig i allt det nya, är faran stor, att svensken skall förlora sina fäderneärvda egenskaper och sin nationella särart. Han blir gärna mera kosmopolit än svensk. I en del fall kan ju detta ha vissa fördelar med sig, men ofta medför det dock förlust rent mänskligt sett. Ingen gör sig ostraffat urarva, när det gäller det bästa av kulturellt och nationellt arvegods.

För alla de svenskar som bott och bo i Finland, som verka och arbeta i denna »Sveriges forna rikshalva», står det klart och levande i medvetandet, att Finland icke är som ett främmande land vilket som helst. Många tusen osynliga band förena Finland med Sverige, likhet i fråga om natur, seder och levnadsvanor, men kanske främst den odlingsgemenskap, som uppbyggts på gammal och fri nordisk rättsgrund. Svenskar som äro bosatta i Finland, det land vars gäster de äro, känna sig tacksamma för den vidgade syn på livets mångskiftande värden, som umgänget med landets egna skänker dem.

En sammanslutning av landsmän i Finland har haft och kommer alltjämt att ha sin stora uppgift av både ideell och praktisk art. Ideelt sett: att hindra dyrbara nationella värden från att gå till spillo, nationella egenskaper att förblekna och förtunnas, att värna och vårda svenska traditioner och sedvänjor. Praktiskt sett: att bistå här i landet bosatta landsmän, som äro i verkligt behov av stöd och hjälp.

*

Svenska Gillets i Finland verksamhet ingår som ett led i strävandet att sammanhålla svenska undersåtar i utlandet. Under fem decennier har föreningen verkat och fyllt sina uppgifter med heder. Inom Gillets trevna krets ha de svenska landsmännen i Finland nu i ett halft sekel samlats till möte och samkväm i arbetets grå vardag. Svenska Gillet har varit många till stor glädje, trevnad och gamman.

Gillet bildades under namn av Svensk-Norska Gillet av några kloka, initiativrika och varmhjärtade män. Den man som har hedern av det första initiativet var Hovtandläkaren S. C. Bensow, som på en fest för kammarherre

C. M. G. Björnstjerna föreslog bildandet av en sådan förening den 28 december 1886. Den 9 januari 1887 hölls ett förberedande möte på Öfre Operacaféet i Helsingfors, varvid upplästes det förslag till stadgar för Gillet, som hade uppgjorts av herrar S. C. Bensow, Gustaf Herlitz och Eduard Evensen. Torsdagen den 3 februari 1887 hölls ett konstituerande möte, varvid detta förslag till stadgar med vissa smärre förändringar antogs.

Stadgarna utmärka sig för mångsidighet och grundlighet. Man synes faktiskt ha tänkt på allt. Viktiga äro de kapitel i stadgarna, som beröra den understödsverksamhet, vilken sedermera under årens lopp med rätta skulle komma att skänka Gillet ett så gott renommé. Även kan påpekas bestämmelsen att hålla Gillets sammanträden en gång i månaden och detta alltid på en torsdag, vilken sålunda blev Gillets speciella dag. Typisk för den stränga anda som kommer till synes i stadgarna, äro bestämmelserna som totalt förbjuda allt slags hasardspel, vid hot om obönhörlig uteslutning av den medlem, som andra gången beträdes med detta brott mot reglerna.

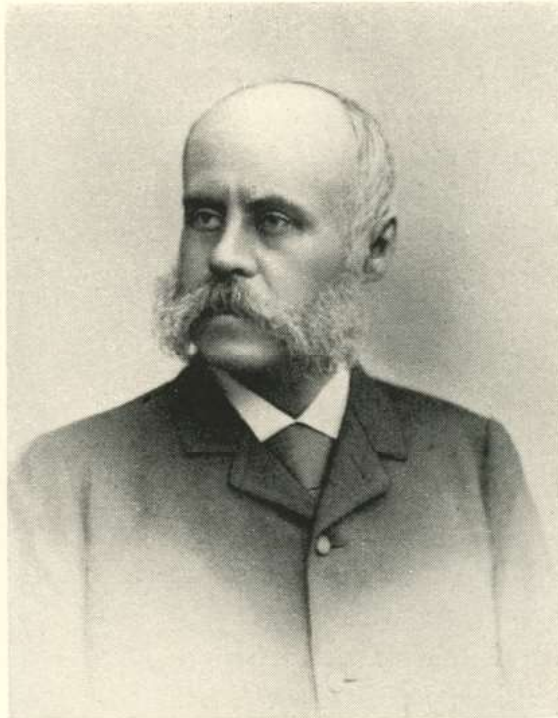
S. C. Bensow
Hovtandläkare — Gillets stiftare

Den styrelse, som Svensk-Norska Gillet valde som sin första och som under Gillets grundläggande år spelat en stor och heder-sam roll i dess hävder, utgjordes av kammarherre Björnstjerna som ordförande, hovtandläkare Bensow som vice ordförande, ingenjör Herlitz som sekreterare och konsul Evensen som skattmästare. Dessa fyra män äro alltså Gillets stiftare och det bör ha sitt intresse att dröja litet vid deras personer.

*

Hoftandläkaren Simon Constantin Bensow var den av Gillets grundare, som utan tvekan kan betecknas som den värdigaste och mest imponerande vad såväl gestalt som karaktär beträffar. En ståtlig och värdig herre, förnäm i later och skick, dessutom en allvarligt sinnad man och en synnerligen rättfram och redlig medborgare. Hans uppriktighet och rättframhet gick stundom så långt att han däri-genom stötte sig med en del människor. Han var — kort sagt — en hedersman av gamla stammen, för vilken sanningskärlek, redbarhet och social plikt-känsla voro ledstjärnor under hela hans liv. Samtidigt var han en vänlig och välsinnad man med ömmande omtanke icke minst för samhällets ringare individer. Det var något patriarkaliskt över Bensows hela väsen.

Tandläkare Bensow, som sedermera erhöll Hoftandläkaretitel besökte Finland första gången 1859 — den som förmådde honom härtill var den kände läkaren prof. Max af Schultén. År 1872 flyttade han över med sin familj och var verksam här nästan hela återstoden av sitt långa liv. Han dog 1918 vid nittio års ålder. Bensow räknas med rätta som en pionjär och banbrytare inom Finlands odontologi.

C. M. G. Björnstjerna
Greve, generalkonsul.

Gillets stiftare och förste ordf. Hedersledamot 1902.

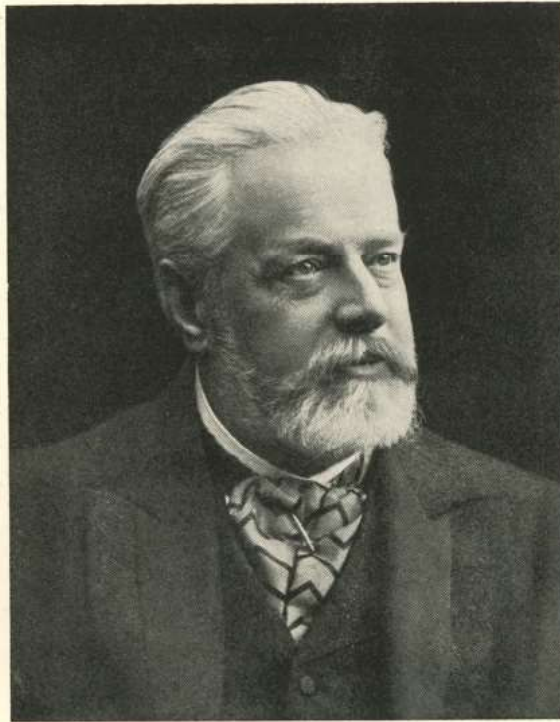
Greve Carl Magnus Gustaf Björnstjerna, var den ytterst korrekta världsman-
 nen och kammarherren. Han var i många hänseenden synnerligen väl skickad att leda Gillet och att utåt representera detsamma. Björnstjernas yttre gestalt var icke av imponerande mått, men han var dock städse hovman, och aristokrat. Dessutom var han en mycket generös värd, när han höll de stora middagar och privata bjudningar, vilka voro verkligt gouterade tillställningar i det dåtida en smula gemytligt provinsiella Helsingfors. Bl. a. försummade Björnstjerna aldrig att på konung Oskar II:s födelsedag den 21 jan. och på årsdagen av Sveriges och Norges förening den 4 november hålla en större mottagning, som vanligen gestaltade sig till en glänsande fest. Till den förstnämnda festen var en stor del av huvudstadens societet inbjuden, till den senare endast svenskar och norrmän. Björnstjerna var själv en stor kännare av god mat och goda viner, i all synnerhet hade han alltid gott svenskt brännvin och gott svenskt öl. Som värd var han charmant och älskvärd; som Gillets ordförande plikttrogen och initiativrik. Det låg måhända något visst torrt, något sirligt och konventionellt över Björnstjernas person. Men han var alltid oklanderligt korrekt och förbindlig och som sagt, representativ i detta ords hävdvunna mening. Björnstjerna ärvde grevetiteln, efter sin faders död 1888 och framlevde sina sista år i Stockholm, där han avled 1906.

Gustaf Herlitz
 Disponent
 Gillets stiftare.

Bland Gillets stiftare var Gustaf Herlitz jämte Bensow den pregnantaste personligheten och mest helgjutna karaktären. Allvaret i hans väsen och hans starkt ideella läggning — trots det praktiska arbete, som

kom att bli hans livsverk — kan möjligen ledas tillbaka till släktarv och familjetradition. Herlitz var av en gammal gottländsk prästsläkt, vars samtliga medlemmar ända sedan 1630 varit kyrkans tjänare. Själv blev han den förste, som ägnade sig åt det praktiska livets värv. — Han kom över till Finland 1881 och ombetrodde den tekniska ledningen av Arabia, då ett lovande dotterbolag till den världsberömda porslinsfabriken Rörstrand i Stockholm. Arabia utvecklades sedan under Gustaf Herlitz energiska och erfarna ledning till en verkligt betydande storindustri och denna industriella skapelse utgör den svenske företagarens stora och bestående livsverk i Finland.

Eduard Evensen
v. Konsul
Gilletts stiftare

Gustaf Herlitz avled 1923 i sitt hem på Arabia. — Samma egenskaper, som kommo till synes i hans arbete och verksamhet vid ledningen av Arabia, utmärkte honom även inom Gillebrödernas krets. Som Gillets mångårig sekreterare — den första i den långa raden av de män, vilka »suttit vid protokollet» under Gillets sammankomster — utvecklade Herlitz stor energi och initiativrikedom. Han skildras som »en arbetets man i ordets rätta bemärkelse, en man som ingav respekt hos arbetskamrater och underordnade, men som tillika vann deras aktning och tillgivenhet genom sitt eget föredöme, sitt gedigna väsen och sin rättrådighet». — Redbarhet och omutlighet voro under alla livets faser de bärande grunddragen i Gustaf Herlitz karaktär. Ett häftigt lynne kom honom att stundom fatta beslut eller fälla alltför hastiga stränga omdömen, men de utjämnades och mildrades oftast av hans i grunden känsliga sinne och hans sunda syn på det sant mänskliga i alla dess individuella uppenbarelseformer.

UTDRAG FRÅN GILLET'S FÖRSTA STADGAR

1. Kap.

Om Gillnets ändamål och omfattning

§. 1. Svensk-Norska Gillnet har till ändamål att, jemte befrämjande af bekantskap, umgänge och trefnad mellan dess ledamöter, i mån af förmåga och tillgångar verka för sådana syften, som afse stamförwandters gagn och bästa.

§. 2. Endast välbehjude svenske och norske undersåter eller i Sverige eller Norge födda personer jemte deras barn kunna erhålla inträde i Gillnet; varande Gillnet dock berättigadt, att, när särskilda omständigheter förekomma, till ledamot antaga jemväl andra, hvilkas inväntande i Gillnet kan synas önskvärdt.

2. Kap.

Om Gillnets Styrelse

§. 1. Gillnets Styrelse utgöres af dess Embetsmän, och äro en Ordförande, en vice Ordförande, en Skattmästare och en Sekreterare.

Konsul E d u a r d E v e n s e n, Gillets mångåriga betrodde skattmästare, var av norsk härkomst men född i Stockholm. Han bör dock betraktas som norrman och hans medlemskap i Gillets första Styrelse underströk ytterligare unionens betydelse i 18-hundratalets svensk-norska Gille. Evensen som var affärsman och sedermera blev rumänsk konsul i Finland, gifte sig med en finländska och blev även finsk medborgare. En tragikomisk händelse skulle dock fördystra de senare åren av hans liv. Vid ryska generalguvernörens stora nyårsmottagning brukade bl.a. samtliga utländska konsulter möta upp, men nästan ingen finsk medborgare med självaktning plögade vid dessa lysande tillställningar uppvakta den ryska maktens högsta representant i landet. Allra minst under general Bobrikoffs tid. Vid den stora nyårsmottagningen år 1902 var konsul Evensen med bland gästerna. Ryktet om denna obetänksamhet spreds som en löpeld runt staden på grund av Evensens finska medborgarskap och hans ställning som mer eller mindre naturaliserad. Den gode konsuln fick bittert ångra sin tanklöshet, ty under de följande åren bojkottades ett par av de främsta artiklar, som han förde i handeln i Finland; i främsta rummet den världsberömda munklikören. En obetydlig händelse sedd ur historisk synvinkel, men en episod, som kastar ett visst ljus över tidens psyke och den litet ofördragsamma mentaliteten på en del håll.

Konsul Evensen var en populär och synnerligen omtyckt man inte minst i sällskapslivet. Han var en verkligt vital människa, rörlig, livlig och snabb. Av sin landsman konsul C h r. N i e l s e n en av de ytterst få ännu levande bland de äldsta Gille-medlemmarnas skara, skildras Evensen som »et omgaengligt menneske og en meget elskvaerdig og fin man.»

1800-TALETS SVENSK-NORSKA GILLET

Denna första period i Gillets verksamhet omspanner en tid, vilken i stort sett kan betecknas som lugn och lycklig. Storfurstendömet Finland framlevde då sitt liv i tämligen ostörd arbetsro och fred i den ryska kolossens skugga, ehuru denna skugga mot sekelslutet småningom började på ett hotfullt sätt förtätas. Därtill kommer den tillsvidare ostörda brödrasämja, i vars hägn svenskar och norrmän kunde bygga och bo under samma tak i den relativa idyll, som bredde sin milda dager över 1800-talets sista decennium.

*

Redan under Gillets första år invaldes flera tiotal nya medlemmar och Gillets verksamhet blev snart konsoliderad, samtidigt som icke minst dess filantropiska verksamhet började att bli känd inom den svenska kolonin i Finland. Redan under denna Gillets första tid finner man bland dess papper flera skrivelser med anhållan om understöd och ekonomisk hjälp i olika former. Varje fall prövades in casu och i alla de fall, där skäl kunde anses föreligga, lämnade Gillet i mån av förmåga och tillgångar beredvilligt sin ekonomiska hjälp. Flera kända personer i samhället, som voro svenska eller norska undersåtar eller också av svensk härkomst blevo efterhand medlemmar i Gillet. Men Gillets styrelse sovrade sin plikt likmätigt de till medlemskap föreslagna personerna och någon gång kunde det hända, att en av dessa, vilkas vandelsynats i sömmarna, blev underkänd vid denna granskning.

En minnesrik händelse i Gillets tidigaste historia, utgjorde besöket av den frejdade vetenskapsmannen, professorn friherre A. E. N o r d e n s k i ö l d, som nyss anlät till staden och av kammarherre Björnstjerna anmodats att tillsammans med Gillets medlemmar 1887 intaga dess första gemensamma sexa. Protokollen från denna tid berätta, att »Baron Nordenskiöld behagade antaga inbjudningen, infann sig och kvardröjde ett par timmar». — I detta sammanhang kan omnämnas att A. E. Nordenskiöld var den första som invaldes till Hedersledamot i Svensk-Norska Gillet. Den berömde geografen och upptäcktsresanden tackade sedermera för sitt val till hedersledamot i ett brev, som återgives i facsimile å sid. 14.

Som en liten tidstypisk episod från Svensk-Norska Gillets sammankomst den 3 november 1887 kunna följande rader ur protokollet citeras: »sedan gemensam sexa och kaffe intagits, erinrade Herr Ordföranden derom, att vid tofslaget årsdagen av föreningen mellan Sverige och Norge rändades och föreslog en skål för Svensk-Norska Unionen, på hvars bestånd talaren icke tviflade, om också någon gång småsinne och okunnighet sökte rifva ner hvad våra förfäder uppbyggt». Denna skål mottogs med jubel och ett trefaldigt hurra höjdes för Unionen. — En annan manifestation av den fosterländska anda, som besjälade Svensk-Norska Gillet,

A. E. Nordenskiöld
Upptäcktsresande, professor, friherre.
Gilletts hedersledamot 1887

utgjorde det telegram, som Gillet avsånde till Konungen på Oscarsdagen. — »Svensk-Norska Gillet i Helsingfors, samladt till festligt lag förenar sig på fädrens vis i ett ur hjärtat gående: Gud bevara Konungen!» — Det blev sedermera en av Gillets goda traditioner, som aldrig försumrades under denna sant rojalistiska tidsålder, att avsända hyllningstelegram till konungen både på Oscarsdagen 1 december och på majestätets födelsedag 21 januari.

En liten episod av mera prosaisk art finnes även att anteckna från ett av Gillets sammanträden 1888. Förslag hade väckts av hovtandläkaren Bensow, som var en ordningens man, att slopa den sedvanliga obligatoriska punschserveringen vid Gillets sammankomster. Skälet till Bensows initiativ var hans vänliga omtanke om särskilt ungdomens kassa — punschen betraktade han i detta fall såsom en onödig lyx och därför ansåg han att den icke skulle vara obligatorisk vid Gillets möten. Men, som protokollen förmäla »efter en längre diskussion beslöt Gillet med förkrossande röstpluralitet, att ingen förändring härutinnan skulle vidtagas».

Jag tackar för det var du sedan
det svensks-norska gillet stadgar apen-
tom Herr Kammarherrens bref
med underrättelse att jag blivit ut-
nämnd till den förste bland Gillets
Hedersledamöter.

Var god och tacka och framför
till Gillet min djupa tackförakt
för den hedra och tillit som visat mig
En dylik utmärkelse från svenska nor-
män i Finland måste för mig, den i
Finland födda svensken, vara oförel-
ligt högt värde.

Beqväm tillfälle att nämna
en gång till för den angivna
afton jag för ertering och är sedan
tillbragt i Gillets Krets Lecker
och med utmärkt lugnaktning
och tackförakt

A. Wooduskräft.

Brev från Nordenskiöld till Gillets ordförande, Kammarherre Björnstjärna, daterat den 12 febr. 1888.

Gillet arbetade sig alltmera in i det allmänna medvetandet bland de i Finland bosatta landsmännen som en nyttig institution och som en verklig källa till glädje och trevnad. Icke minst Gillets årsfester gestaltade sig till uppskattade och stämningsfulla samkväm.

Svensk-Norska Gillet firade under solenna former sin tredje årsfest på Hotel Kämp söndagen den 5 januari 1890. Som en ny bestämmelse vad årsfesten beträffar kan omnämnas, att varje medlem ägde rättighet »till festen anmäla bekanta oberoende av nationaliteten». Programmet vid årsfesten bestod av: Prolog. Monolog. Tintamaresque. Sång. Kupletter. Vad dansen beträffar dominerade givetvis vals och française, med lämpligt inslag av polka och mazurka. Prologen vid denna årsfest hade författats av litteratören *Axel Berndtson*. Den nystartade Svenska Klubben i Åbo hade uppvaktat Gillet med ett hyllningstelegram på Oscarsdagen, den 1 december 1888, och vid mötet den 6 december sände Gillet ett svarstelegram till den nya klubben i Aura-staden, vid vars stiftande Gillets stadgar hade fått tjäna som förebild.

*

I April 1889 blev Gillet nödsakat att byta lokal för sina sammankomster. Värden på Societetshuset hade nämligen uppsagt lokalen och med anledning därav föreslogs att Gillets möten hädanefter skulle äga rum på Hotel Kämp, vilket förslag efter en kortare diskussion även antogs.

Som vanligt hade Gillet även detta år anordnat en trevlig utfärd under sommarens lopp. Den varma och vackra årstiden stimulerade tydligen Gillets medlemmar till större rörlighet och sällskaplighet.

Vid Gillets andra höstsammanträde detta år, som ägde rum den 2 oktober, synes en diskussion ha uppstått om en tämligen trist fråga. Som protokollet förmäler: — »hemställde Herr Ordföranden om Gille-ledamöterna ville yttra sig över frågan, hvad bör göras för att vinna mera trefnad på Gillets sammankomster». — Att döma av denna hemställan tyckas de värderade Gille-bröderna den gången ej varit vidare pigga i oktoberrusket. Vid nästa sammanträde den 6 november återkom man till den bordlagda frågan »om åtgärders vidtagande för att få mera trevnad vid Gillets sammankomster», herr *J. Carlander* ansåg — som protokollet förmäler — »det vara lämpligt att till vissa månadsammanträden vidtaga särskilda arrangement för åstadkommande af ett program för aftonen». Den kände skådespelaren *Wilhelmsson* åtog sig

beredvilligt att ordna programmen till dessa möten på villkor att han finge bistånd av två av Gillets ledamöter. De välkända Gille-bröderna J. C a r l a n d e r och E. E v e n s e n åtogo sig att med råd och dåd bistå herr Wilhelmsson i dennes erbjudande att söka med trevliga program pigga upp Gillets sammankomster.

I varje fall synas årsfesterna ha varit späckade med trevliga program.

Svensk-Norska Gillets 4:de årsfest firades 1891 under samma solenna och samtidigt gemytliga former som åren förut. Programmet var i huvudsak lika som tidigare med sång, kupletter och mycket av den ädla koreografiska konsten. Prologen hade även vid denna årsfest författats av A x e l B e r n d t s o n. Vi citera de högtidliga slutstroforna:

Så låt oss svärja här i svensk-norsk brödra-lag
i ord och gerning aldrig nånsin svika
den känsla, som gör svensk och finne lika
vid arbetsbordet och i glada lag.

Det nya år, som nyss trädt ut i världens larm
må det bli gott för gamla Sverige,
och 91-an Gillets trefnad värje
och tände lyckan i hvar medlems barm.

Senare detta år synas Svensk-Norska Gillets protokoll tämligen karga och intetsägande, fastän alltid synnerligen korrekt och noggrant förda. Det är vanligen icke mycket, som handlingarna förmåla om den trevnad och gamman, som dock med all sannolikhet rådde vid dessa sammankomster. Här och var i protokollen se vi i alla fall en och annan liten glimt. Vi citera ett par rader från mötet den 31 maj samma år:

»Sedan den officiella delen av sammanträdet afslutats, intogo ledamöterna en gemensam festlig frukostmiddag och tillbragte vid kaffe och likörer några timmar på det natursköna stället i fulla drag njutande av den unga sommaren.» — Det natursköna stället, som i protokollet så entusiastiskt omnämnes, var Alphyddan, som bekant en av Helsingfors äldsta och traditionsrikaste restauranger.

Vid Gillets första höst-sammanträde den 3 september beslöt man förlägga sammankomsterna till Öfre Operacaféet. Protokollet för detta möte

har åter något att förmåla om den lukulliska sidan av Gillets verksamhet: »Bestämdes att gemensam sexa med tillhörande kaffe alltid skulle serveras vid sammankomsterna åt dem, som önska deri deltaga. All öfrig förtäring beställes och liqvideras av medlemmarna enskilt.»

Vid Svensk-Norska Gillets femte årsfest, som under sedvanliga solenna former ägde rum på Hotel Kämp — var programmet omväxlande: Recitation: dikter av Victor Rydberg och Elias Sehlstedt, sånger, tablåer, kupletter och naturligtvis dans i långa banor. Det säger sig själft, att den tidens modedanser: vals, polka och francaise, rheinländer och mazurka voro de färgrikaste och oftast förekommande numren på programmet.

Vi sena tiders barn måste verkligen beklaga, att dessa korrekt avfattade protokoll rymma så litet av den geist och den glädje, som åtminstone många av Gillets möten torde ha besjälats av.

En händelse som bör omnämnas såsom bevis på Gillets filantropiskt inriktade verksamhet, var det beslut, som såg dagen vid mötet den 3 november 1892. Då beslöts nämligen: att inställa årsfesten och i stället kring-sända en lista för insamlandet av medel åt de nödlidande i landet. Av den sålunda hopbragta summan skulle »ena hälften tilldelas nödlidande finnar och den andra hälften gifvas åt i behof stadda landsmän».

Det rådde nämligen just det året en rätt stor nöd i vissa delar av landet och mot bakgrunden av detta faktum måste Gillets åtgärd ses. Vid Gillets sista möte för året bekräftades ytterligare beslutet om inställandet av årsfesten i detta lofvärda syfte. Så här beskriver Axel Berndtson den stämning som rådde under detta decembermöte:

Dagarna krympa, mörker omhöljer
Stad och land.
Regnskurar strida gatorna sköljer
Efterhand;
All naturen är så mörk och daskig
Inne blir man tung och ute slaskig.
Därför drickom, det ger lifvet färg!

Kassorna krympa, vantar i borden
Smaskas jämt
Hela krediten mytisk är vorden,

Oförskämt!
Hvarför kan man ej få lån i banken?
Jo, man får ju back på blotta tanken.
Därför drickom så att tanken dör!

Glädjen hopkrymper, alla ä' mulna
Hvart jag ser
Kvinnorna ha blivit karlavulna
Mer och mer.
Knappt man ser en vacker flickmun skratta
Kyssa knappt, men tala blott det platta.
Därför drickom för att glädje få!

»Hjärtat hopkrymper — hungern rasar
I vår nord,
snöres då strupen, när man kalasar
Välfylt bord,
Vill ej maten smaka tar man supen
Den kan bana väg igenom strupen
Därför drickom, drick de armas skål.

Dagarna krympa, natten förlänges
Sol är död
Jorden långsamt i sitt kretslopp svänges
Utan stöd.
Supen får ej krympas, blott förlängas
Tills, som jorden kring vi snurras, svängas.
Därför drickom, ty solen är död!

Dagen skall krympas, Oscar till heder
Fram en bål!
Drickom sedan i fast slutna leder
Kungens skål!
Kanske ännu innan morgon bräcker
Liten stjärna tindrande oss väcker
Därför drickom att en stjärna få.

Och den traditionsmedvetne ordföranden underlät givetvis icke att tillsända kung Oscar sedvanligt hyllningstelegram »Ur svenska hjärtans djup höjes i dag även på Finlands stränder ett trofast: Gud bevara Konungen.

Å landsmännens vägnar, underdåniskt

B j ö r n s t j e r n a.»

I början av år 1893 ha vi möjligen skäl att ett ögonblick dröja vid den ekonomiska sidan av Svensk-Norska Gillets verksamhet. Av revisorernas berättelse för det tilländalupna räkenskapsåret framgår, att inte mindre än 54 personer åtnjutit understöd av Gillet och dessutom 16 lån beviljats. Det anmärkes likväl med klädsam illusionslöshet, att av dessa lån — »ännu intet guldits, ej heller ha dessa lån i kapitalkontot såsom tillgång observerats.»

Den insamling för de nödlidande i landet, som Gillet anordnat inom sin krets, hade inbragt 311 Fmk, som sålunda fördelades på det sätt, som Gillet tidigare hade beslutat.

Vinterns och vårens möten tyckas ha varit fåtaligt besökta, något som med trist tydlighet framgår av de tämligen magra protokollen. Men framemot midsommaren synes det ha blivit en smula mer liv och rörelse: den 18 juni samlades nämligen ett antal gilleledamöter — tyvärr även nu ganska fåtaliga — till »en treflig och glad frukostmiddag å Alphyddan, till hvilken inbjudits som gäster två ledamöter, hvilka hade för afsikt kort därefter lämna Finland, nemligen skådespelarna Castegren och Wahlbom.» I allmänhet ha svenska skådespelare under årens lopp betytt rätt mycket för Gillets trevnad och glädje. Så lyckades man vid Gillets decembermöte erhålla löfte av två förstklassiga krafter inom scenens värld: intendenten L i n d b e r g och skådespelaren R i e g o att biträda vid arrangerandet av årsfesten och uppgöra ett trevligt program.

Den beramade årsfesten blev emellertid icke av, d e n n a gång på grund av skäl, som för hävda-forskningen äro höljda i dunkel. Däremot förekommer en lång och mycket retorisk dikt av general T a v a s t s t j e r n a, tydligen ämnad som prolog vid festen. Skaldestyckets politiska välmening överträffar betydligt dess poetiska skönhet. S v e a och N o r a uppföra en något långrandig dialog späckad med poetisk-politiska argument och en mångfald klingande fraser. Vi citera som provbit: